

формування, становлення і росту. Завдання, які філософія культури ставить перед собою перш за все включають в себе виявлення генетичного коду культурних явищ, що є відповідальними за збереження та передачу культурного досвіду. Крім того, філософія культури безпосередньо займається дослідженням факторів, що негативно впливають на процеси культурного розвитку, виробляючи програми їх усунення. Не менш важливим для наукової культурології є процес реконструкції різних типів культури із допомогою різноманітних методів, включаючи і палеоантропологічну практику. Підсумовуючи, слід зазначити, що філософія культури в рамках дослідження культури націлена на конкретні форми культури, спираючись на певний матеріал та базуючись на історичній патології.

УДК 371.2:35.074 (043.2)

Пильгун Н.В.,

к.ю.н.,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

РОЛЬ ВИХОВНОЇ ФУНКЦІЇ ПРАВА В СИСТЕМІ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

Сучасний період розвитку Української держави в умовах глобалізації характеризується глибоким реформуванням політичних, економічних, духовних та організаційно-виховних основ життя суспільства. Вихід загальнолюдських цінностей на перший план докорінно вплинув на оновлення світогляду населення та відношення до права в цілому. В цьому контексті особливий інтерес викликають наукові дослідження, пов'язані із формуванням правосвідомості населення щодо використання, дотримання та виконання норм права. Ефективна боротьба з правопорушеннями, своєчасне і обов'язкове покарання винних формують у населення світосприйняття про твердість існуючого правопорядку, зміцнюють віру у справедливість і міць державної влади, впевненість у захисті їх законних прав, свобод та інтересів. Це, у свою чергу, сприяє підвищенню рівня загальної та правової культури громадян, їх дисципліну та відповідальність перед собою і суспільством. В цьому, власне і полягає значення виховної функції права в системі державотворення та правотворення в умовах глобалізації. Тобто, виховну функцію права можна визначити, як напрям правового впливу на індивідуальну та суспільну свідомість, який полягає у формуванні правосвідомості, правової культури та викорененні зі свідомості правового нігілізму.

Для повного розуміння виховної функції права, потрібно розкрити поняття правової культури особи. Під правовою культурою особи розуміють глибоке знання і розуміння права, високо свідоме виконання його вимог як усвідомленої необхідності та внутрішньої переконаності. В правовій культурі особи розрізняють окремі структурні елементи, серед яких виділяють правову свідомість, яка формується на ґрунті правової ідеології та правової психології, елементи поведінки та безпосередньо правомірну поведінку, яка є формою зовнішнього прояву правової культури особи [1, с. 322]. Говорячи про соціальне значення

правової культури та необхідність її розвитку і підтримання в суспільстві, слід розкрити також питання її функцій, серед яких виділяють: пізнавальну – формування у населення уявлень про державно-правову дійсність, окремі сторони правового життя суспільства; регулятивну – сприяння упорядкуванню суспільних відносин, вироблення загальноновизнаних стандартів суспільно корисної поведінки; функція правової соціалізації – виявляється у здатності забезпечувати передання новим поколінням набутого досвіду щодо ефективного використання суб'єктивних прав та виконання юридичних обов'язків; оцінну – полягає у виробленні ставлення індивіда до правових явищ на підставі сформованих уявлень, ідеалів, принципів; прогностичну – виражається у здатності передбачити напрями розвитку правової системи, законодавства, юридичної практики, визначати засоби для досягнення актуальних правових цілей [2, с. 415–416].

Право, це система загальнообов'язкових, формально визначених правил поведінки, що встановлюються, гарантуються і охороняються державою з метою упорядкування суспільних відносин. Виховна функція права полягає у формуванні за допомогою юридичних приписів такої особистості, яка поважає прийняті демократичним шляхом закони, проявляє правову активність, володіє високим рівнем правової культури. Процеси засвоєння і розуміння права тісно пов'язані з фізіологією кожної людини, її психічним ставленням до права та інтелектом особи. Тому виховна функція права в житті кожної особи займає важливе місце, а здійснення заходів виховного характеру, виховання поваги до права, потрібно починати із сім'ї, дошкільних та шкільних закладів освіти та впродовж всього життя людини. Формування організму дитини закінчується в 21 рік, але потрібно звернути увагу на той факт, що дитина відчуває себе фізіологічно дорослішою раніше, ніж настає соціальне дорослішання, тому багато правопорушень і виникає у неповнолітніх осіб. Однією із причин великої кількості кримінальних злочинів в Україні серед неповнолітніх є недостатній рівень правового виховання. Своїми діями, рішеннями, манерою поведінки в цілому малолітні правопорушники впроваджують у площину реального життя не просто низький рівень правової культури та наявність правового нігілізму, а цілу низку негативних «цінностей», що формуються в суспільстві і впливають на систему державотворення в Україні. Особливо молоді має мати загальні правові знання, розуміння та повагу до права як міри добра, свободи та справедливості, а це в свою чергу закладе основу правового світогляду та правового мислення і надасть можливість орієнтуватися в межах тієї чи іншої сфери здійснення правових дій. Формування в молоді громадянських цінностей – одна з найактуальніших проблем педагогічної науки та навчально-виховної практики. Найголовнішим є те, що Україна конституційно закріпила за собою статус демократичної, соціальної, правової держави, яка у своєму перспективному розвитку орієнтується на розбудову громадянського суспільства. Розбудова такого суспільства в умовах глобалізації та забезпечення його подальшого розвитку можливі за умови досягнення всіма його членами високого рівня правової обізнаності та громадянської зрілості. Досягнення цього рівня потребує певної системи правового виховання населення, особливо молоді та надійної науково обґрунтованої системи загальнолюдських цінностей. Не варто забувати і те, що реалізація виховної функції права та рівень правової культури суспільства залежить й від рівня розвитку економіки.

Одним із наслідків соціального неблагополуччя суспільства в контексті становлення держави та права в умовах глобалізації є низький рівень громадянської вихованості населення, правової грамотності та правової культури і правосвідомості населення. Якщо брати таку категорію населення, як молодь, то більшість молодих людей мають уявлення про права, проте їхні знання здебільшого неповні та несистематизовані і характеризуються такими ознаками, як неоднозначність, нігілізм, суперечливість, поєднання прогресивних гуманних цінностей та антигуманних ідей.

Література

1. Гусарев С.Д., Тихомиров О.Д. Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності): Навч. посіб. / С.Д. Гусарев, О.Д. Тихомиров. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.:Знання, 2008. – 495 с.

2. Мухаев Р.Т. Теория государства и права: Учеб. для вузов. / Р.Т. Мухаев. – М.: ПРИОР, 2002. – 472 с.

УДК 323.232

Постол А.А.,

к.політ.н., доцент,

Запорізький національний технічний університет, м. Запоріжжя, Україна

ІДЕОЛОГІЯ ГЛОБАЛІЗМУ: СУТНІСТЬ ТА РІЗНОВИДИ

На початку третього тисячоліття жодне об'єктивне наукове дослідження будь-якого аспекту сучасного соціуму не може обійтись без аналізу соціальних змін спричинених постмодерною глобалізацією. При всій широті дискусій щодо цього явища, остаточної однозначної думки стосовно сутності, як і визначення концепту, немає. Втім, це не дивно, адже глобалізація, з одного боку, характеризується, мінливістю, інтенсивністю і екстенсивністю, строкатістю вияву, суперечливістю, а з іншого, є предметом дослідження науковців з різними ідейними переконаннями та науковими позиціями, що поділило їх на школи – гіперглобалістів, трансформаціоналістів і скептиків. Крім того виокремлюють різні підходи до розуміння глобалізації, такі як культурологічний, соціологічний, антропоекологічний, технократичний, пов'язані з природою явища. Також виокремлюють цивілізаційний і світосистемний підходи. Виходячи з різних позицій, представники окремих напрямків по різному визначають глобалізацію та ідеологію глобалізму. Спектр ставлення до неї у визначеннях простягається від відверто негативного до абсолютного виправдання.

Глобалізм, перш за все, є *ідеологією глобалізації*. Поширеним є тлумачення глобалізму як принципу щодо формування, організації, функціонування і розвитку світу як цілісної соціокультурної суперсистеми або *стилю* у політиці, за якого певне питання розглядається і вирішується у контексті загальнолюдських проблем, що потребують для свого розв'язання спільних зусиль. Пропонується також вважати, що глобалізм – система, що дозволяє завдяки застосуванню новітніх технологій контролювати свідомість і суспільну поведінку людини і яка